

Република Србија
Привредни апелациони суд
5 Пж 7088/14
06.07.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Браниславе Горавице, као председника већа, судије Весне Тодоровић и судије Ђорђа Јовановића, као чланова већа, у правној ствари тужиоца „Interexport“ Стечајна маса из Београда, ул. Теразије бр. 34, кога заступа пуномоћник Војислав Илић, адвокат из Београда, ул. Дубљанска бр. 23 и умешача на страни тужиоца: 1. Стечајна маса „Аероинжењеринг“ ДОО Београд, Булевар Николе Тесле бр. 42а, кога заступа пуномоћник Радисав Арнаутовић, адвокат из Београда, ул. Кнез Милетина бр. 46 и 2. „АБЦ Минел Фепо“ АД Зрењанин у стечају, Панчевачки пут бр. 36, против туженог „Комерцијална банка“ АД Београд, ул. Краља Петра бр. 19, кога заступа пуномоћник Јован Мићић, адвокат из Београда, ул. Илије Гарашанина бр. 33, ради дуга, вредност предмета спора 2.995.475,00 САД, одлучујући о жалбама тужиоца и умешача на страни тужиоца изјављеним против пресуде Привредног суда у Београду 34 П 57/2012 од 20.05.2014. године, у седници већа одржаној дана 06.07.2015. године, донео је следећу:

ПРЕСУДУ

I ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Привредног суда у Београду 34 П 57/2012 од 20.05.2014. године у ставу I изреке и ПРЕСУЂУЈЕ:

УСВАЈА СЕ тужбени захтев, па се обавезује тужени „Комерцијална банка“ АД Београд, ул. Краља Петра бр. 19, да плати тужиоцу „Interexport“ Стечајна маса из Београда, ул. Теразије бр. 34, износ од 2.995.475,00 САД и то:

- са домицилном каматом на износ од 2.056.053,00 САД од 06.01.1990. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате према Закону о затезној камати и

- са домицилном каматом на износ од 939.422,00 САД од 09.01.1990. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате према Закону о затезној камати, у року од 8 дана од дана достављања писменог отправка ове пресуде.

II ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу II изреке пресуде Привредног суда у Београду 34 П 57/2012 од 20.05.2014. године и РЕШАВА:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 2.813.400,00 динара, у року од 8 дана од дана достављања писменог отправака ове пресуде.

III ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да накнади тужиоцу трошкове другостепеног поступка у износу од 891.600,00 динара у року од 8 дана од дана достављања писменог отправака ове пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 34 П 57/2012 од 20.05.2014. године у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да плати тужиоцу износ од 2.995.475,00 CAD са девизном домицилном каматом и то на износ од 2.056.053,00 CAD почев од 06.01.1990. године до исплате и на износ од 939.422,00 CAD почев од 09.01.1990. године до исплате, а ставом II изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 3.940.500,00 динара.

Благовременим жалбама, тужилац и умешач на страни тужиоца побијају наведену првостепену пресуду, из свих разлога прописаних одредбом чл. 360. ст. 1. Закона о парничном поступку, па у смислу навода из жалби предлажу да другостепени суд првостепену пресуду преиначи или укине.

Тужени у одговору на жалбу оспорава жалбене наводе тужиоца и умешача и предложе да другостепени суд одбије жалбе и потврди првостепену пресуду.

Испитујући правилност првостепене пресуде, у смислу одредбе чл. 372. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да су жалбе тужиоца и умешача основане.

У поступку доношења првостепене пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 361. ст. 2. Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, а неосновано се жалбама указује на битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 361. ст. 2. тач. 12. Закона о парничном поступку. Првостепена пресуда садржи разлоге о одлучним чињеницама и иста може бити предмет испитивања од стране другостепеног суда.

Тужилац је поднео тужбу којом је тражио да му тужени исплати износ од 2.995.475,00 CAD са припадајућом каматом. Свој тужбени захтев је засновао на тврдњи да је тужени правни следбеник банке која је била учесник посла на основу Споразума од 11.11.1985. године и на основу кога је преузела обавезу плаћања према тужиоцу на основу документарног неопозивог акредитива.

Након спроведеног доказног поступка, првостепени суд је утврдио да међу странкама није спорно да је дана 11.11.1985. године закључен Споразум о зајму између Националне банке Кубе, у својству зајмопримца и Удружене банке Хрватске, у својству зајмодавца, као и агента других југословенских банака зајмодаваца међу којима је учествовала и „Југобанка“ – Основна комерцијална банка Београд. Првостепени суд утврђује да између парничних странака није било спорно ни да је правни претходник тужиоца закључио два комерцијална уговора са кубанским предузећем о испоруци робе, што је за последицу имало да кубанска банка отвори акредитиве код „Југобанке“ – Основне комерцијалне банке и то документарни акредитив на износ од 1.020.651,00 CAD и документарни акредитив

на износ од 1.508.724,00 CAD, од ког износа је правном претходнику тужиоца уплаћен износ од 842.125,00 CAD, а да је тужилац испоставио Југобанци-основној комерцијалној банци фактуре са пратећом документацијом за укупну вредност робе од 3.838.600,30 CAD и да тужилац у овој парници потражује преостали износ након извршене исплате. Првостепени суд је утврдио и да је била спорна активна и пасивна легитимација, као и да ли је утужено тужиочево потраживање застарело.

Даљом оценом изведених доказа током поступка, првостепени суд је извео закључак да је приговор туженог о недостатку пасивне легитимације основан, с обзиром да је нашао да тужена банка није правни следбеник „Југобанке“ – Основне комерцијалне банке која је била учесник спорног материјално правног односа, нити је на њу било којим правним актом анексиран уговор о зајму или међудржавни или међубанкарски споразум, а након оснивања тужени је наставио да послује као самостално правно лице. На основу увида у писане доказе у списима предмета, првостепени суд је утврдио да је учесник правног посла са кубанском банком била „Југобанка“ – Удружена банка преко својих филијала, а не овде тужени, да је ова банка преузела сва права и обавезе раније постојеће „Југобанке“ – Основне комерцијалне банке која је брисана из регистра решењем Фи 8143/89 од 29.12.1989. године услед престанка са радом, док је средства, права и обавезе преузела „Југобанка“ Деоничарско друштво Београд, а на основу чега произлази да је „Југобанка“ Деоничарско друштво Београд, сада „Југобанка“ АД у стечају Београд правни следбеник правног субјекта који је био у пословном односу поводом акредитива и уговора који чине предмет тужбеног захтева. Првостепени суд закључује да је тужена банка основана дана 10.07.1991. године, а што значи да није постојала у време када је спорни посао био закључен. Овај свој закључак првостепени суд базира на исказу сведока АА и на основу дописа „Југобанке“ АД у стечају од 15.08.2013. године, на основу кога изводи закључак да се у усаглашавању потраживања са кубанском страном не појављује овде означени тужени, већ су „Југобанка“ АД у стечају и "ЈУБМЕС" банка ад Београд добиле мандат од овлашћеног извозника, овде тужиоца и већине произвођача сада номинованих власника потраживања за спровођење поступка усаглашавања и да је тим поводом тужени све документе везане за конкретни посао предао „Југобанци“ АД у стечају.

Међутим, овакав закључак првостепеног суда се не може прихватити, јер је првостепени суд погрешно оценио исправе, а одлука првостепеног суда је заснована искључиво на тим доказима.

На основу садржине достављених доказа које наводи првостепени суд, произлази да је Уверењем Трговинског суда у Београду Фи 4301/04 од 01.06.2004. године потврђено да је у старом судском регистру предузећа и радњи за град Београд на регистарском листу бр. 5680, свеска XXIII решењем наведеног суда Фи 3834/70 од 23.12.1970. године уписано Сремска банка – Сремска Митровица – Филијала Београд, угао Авалске и Катанићеве бр. 18, касније са седиштем на адреси Радивоја Кораћа бр. 6, чији је оснивач Сремска банка – Сремска Митровица. Решењем бр. Фи 878/71 од 15.03.1971. године ова банка се организовала као Сремска банка у саставу Привредне банке – Нови Сад, Филијала Београд, а решењем бр. Фи 460/73 од 07.03.1973. године променила је назив и седиште и уписана је као Војвођанска банка Нови Сад, Филијала у Београду, ул. Радивоја Кораћа бр. 6. У регистру код наведеног суда на регистарском улошку бр. 1-2250-00 решењем Фи 4806/77 од 24.02.1978. године уписано је оснивање и конституисање „Југобанка“ – Друга основна банка Београд, ул. Радивоја Кораћа

бр. 6. Решењем Фи 965/80 од 20.03.1980. године ова банка је променила назив у „Југобанка“ – Основна комерцијална банка Београд са неограниченом супсидијарном одговорношћу, Београд, ул. Радивоја Кораћа бр. 6, а решењем од 22.12.1986. године се ускладила са Законом о основама банкарског и кредитног система као „Југобанка“ – Основна комерцијална банка са седиштем у Београду, ул. Радивоја Кораћа бр. 6. Ова банка је брисана решењем суда Фи 8143/89 од 29.12.1989. године услед престанка са радом. Истовремено, средства, права и обавезе преузела је „Југобанка“ – Деоничарско друштво Београд, 7. јула бр. 19-20, која је решењем Фи 8481/97 од 28.07.1997. године променила податке од значаја за правни промет и уписана као „Југобанка“ АД Београд, ул. Краља Петра бр. 19-21. Над овом банком је решењем Ст 22/02 од 03.01.2002. године отворен поступак стечаја. Међутим, из наведеног уверења даље произлази да је у регистру код суда на регистарском улошку бр. 1-19243-00 решењем Фи 7650/91 од 10.07.1991. године уписано оснивање „Југобанка“ Комерцијална банка ДД Београд, ул. Радивоја Кораћа бр. 6, која је затим решењем Фи 9214/92 од 06.05.1992. године променила назив у „Комерцијална банка“ ДД Београд, ул. Радивоја Кораћа бр. 6. Решењем Фи 34536/92 од 09.02.1993. године ова банка је променила и седиште и уписана је као „Комерцијална банка“ ДД Београд, ул. Светог Саве бр. 14, а решењем Фи 11480/94 од 12.04.1995. године иста се ускладила са Законом о банкама и другим финансијским организацијама као „Комерцијална банка“ АД Београд, ул. Светог Саве бр. 14, а затим се решењем 4 Фи 979/01 од 25.10.2001. године ускладила са Законом о класификацији делатности у регистру јединица разврставања као „Комерцијална банка“ АД Београд, ул. Светог Саве бр. 14, под којим називом и сада послује. Одредбом чл. 61. Уговора о оснивању „Комерцијалне банке“ АД од 28.07.1994. године је прописано да ступањем на снагу овог уговора престаје да важи Одлука о оснивању „Југобанке“ Комерцијалне банке ДД од 27.06.1991. године, а примењује се од 01.07.1991. године. „Комерцијална банка“ је све време уписана на регистарском улошку бр. 1-19243-00.

Напред наведеном Одлуком „Југобанке“ ДД и других правних лица од 27.06.1991. године, а са применом од 01.07.1991. године, оснива се „Југобанка“ Комерцијална банка ДД Београд као банка кћер „Југобанке“ ДД Београд са статусом правног лица и упис ове банке је извршен на регистарском улошку бр. 1-19243-00, а на ком регистарском улошку је уписан тужени. Одредбом чл. 2. Одлуке о оснивању, прописано је да банка послује као банка кћер „Југобанке“ ДД Београд, а у чл. 46 Одлуке је прописано да је банка правни следбеник „Југобанке“ у делу права, обавеза и одговорности „Југобанке“ ДД Југобанке – Комерцијалне банке са стањем на дан 30.06.1991. године, сагласно одредбама ове Одлуке, Статута банке и Одлуке Скупштине „Југобанке“ ДД Београд о учешћу у оснивању банака кћери деоничких друштава са већинским капиталом „Југобанке“ ДД Београд од 11.06.1991. године. Одредбом чл. 47. исте Одлуке је предвиђено да банка преузима раднике „Југобанке“ ДД „Југобанке“ Београд као своје раднике.

Истовремено, списима предмета је здружена и Одлука скупштине „Југобанке“ ДД од 11.06.1991. године о учешћу у оснивању банака кћери и деоничких друштава са већинским капиталом „Југобанке“ ДД Београд, којом је између осталог одређено да се обавезе које су настале из пословања основних банка правних претходника Југобанке до 31.12.1989. године извршавају на начин и под условима из Одлуке о оснивању и Статута Југобанке, с тим да је ове обавезе дужна да коначно и потпуно изврши она банка на коју су те обавезе овом одлуком и билансом, односно билансом разграничења, деобе права, обавеза и имовине

Југобанке исказане. Обавезе које су у пословању „Југобанке“ настале од 01.01.1990. године до 30.06.1991. године „Југобанка“ ће извршити или ће гарантовати њихово извршавање на начин и у обиму који је утврђен документацијом којом су такве обавезе створене, а у складу са одлуком о оснивању, статутом „Југобанке“ и закљученим уговорима и споразумима. Поред тога, предвиђено је и да се наведене обавезе извршавају на терет оне банке за чији рачун су и створене по налозима, односне главне филијале, а за ове обавезе банка одговара на принципу неограничене одговорности и дужна је да ове обавезе изврши на дан доспећа, а ако банка не изврши обавезе према „Југобанци“ у року за доспеле обавезе, одговарају све банке на принципу неограничене солидарне одговорности.

На основу садржине наведених исправа које је првостепени суд погрешно ценио и то из акта о оснивању „Југобанке“ Комерцијалне банке ДД Београд - Одлуке од 27.06.1991. године, као и из одлуке о учешћу у оснивању банака кћери деоничарског друштва са већинским капиталом „Југобанке“ ДД Београд, ул. 7. јула бр. 19-21 од 11.06.1991. године, произлази да је намера већинског оснивача била да банке кћери, па тако и „Југобанка“ Комерцијална банка ДД Београд преузму права, обавезе и одговорности Основне банке „Југобанке“ Београд, као регистрационог дела банке са стањем на дан 30.06.1991. године.

Сагласно напред наведеном, из садржине одредби Одлуке о оснивању „Југобанке“ Комерцијалне банке ДД Београд произлази материјално правно дејство, без обзира што „Југобанка“ Комерцијална банка ДД Београд није универзални сукцесор – правни следбеник „Југобанке“ Београд, ул. 7. јула бр. 19-21, јер је наведеним правним актом већински оснивач пренео на „Југобанку“ – Комерцијалну банку ДД Београд права, обавезе и одговорности из свог организационог дела „Југобанке“ – Комерцијалне банке ДД Београд у целости. Дакле, правилном оценом наведених исправа произлази да „Југобанка“ – Комерцијална банка ДД Београд представља следбеника права, обавеза и одговорности које је засновала Основна банка „Југобанка“ Београд, главна филијала „Југобанка“ Комерцијална банка Београд, а иста данас послује под називом Комерцијална банка, а што је овде означени тужени. Сагласно напред наведеном, није основан приговор недостатка пасивне легитимације на страни туженог.

Напред наведено даље значи да тужена банка јесте обвезник исплате износа који су обухваћени акредитивима бр. 64195/70006 од 11.08.1989. године са роком истицања 31.07.1990. године и по акредитиву бр. 64196/70005 од 11.08.1989. године са роком истицања 31.07.1990. године.

Одредбом чл. 1072. Закона о облигационим односима је прописано да прихватањем захтева налогодавца за отварање акредитива, акредитивна банка се обавезује да ће кориснику акредитива исплатити одређену новчану своту ако до одређеног времена буду испуњени услови наведени у налогу за отварање акредитива и акредитив мора бити сачињен у писменој форми. Одредбом чл. 1075. истог закона је прописано да документарни акредитив постоји када је банка обавезна да исплати кориснику акредитива одређену новчану своту под условом да јој буду поднети документи према условима утврђеним у акредитиву.

Оба наведена акредитива отворила је Национална банка Кубе, оба акредитива су отворена као неопозиви документарни акредитиви и истима је корисник акредитива овлашћен да по налогу и за рачун „Imexin“ Хавана, Куба, вуче на „Југобанка“ – Основна комерцијална банка Београд износ од 1.020.651,00 CAD по једном акредитиву, односно износ од 1.508.724,00 CAD по другом

акредитиву. По оба акредитива као корисник је означен „Interexport“ ООУР метали, опрема и инжењеринг, Београд, ул. 27. марта бр. 69/9. По оба акредитива је било предвиђено плаћање 5% укупне вредности уговора и то по првом наведеном акредитиву 340.217,00 CAD и по другом акредитиву 502.908,00 CAD и ови износи су неспорно исплаћени правном претходнику тужиоца. Из даљег текста самог акредитива произлази да је у односу на овај износ било предвиђено авансно плаћање од стране кубанског купца, те да је исти износ дозначен и пренет правном претходнику тужиоца. По оба акредитива је даље предвиђено и то по првом акредитиву до укупне суме од 680.434,00 CAD и по другом акредитиву до укупног износа од 1.005.216,00 CAD, а који износи представљају 10% укупне вредности уговора, да су плативи по виђењу за 10% фактурне вредности по презентацији тачно наведених докумената. И коначно, по оба акредитива је предвиђено да ће преостали део од 85% вредности уговора бити плаћен од стране „Југобанке“ Основне банке, сходно условима Уговора о зајму од 11.11.1985. године, да су парцијалне испоруке дозвољене, а претовар забрањен. Такође, у оба акредитива предвиђено је достава докумената према УЦП 1973 публикација 400.

Имајући у виду садржину наведених акредитива, произлази да је тужена банка у односу на наведени износ од 10% од вредности укупног уговора поступала као конфирмирајућа банка у складу са одредбама УЦП публикација 400. Конфирмирајућа банка јесте она банка која се додатно обавезује поред акредитивне банке да изврши исплату кориснику акредитива, односно то је банка која додаје конфирмацију на акредитив по овлашћењу или на захтев акредитивне банке. У конкретном случају, акредитивна банка јесте Национална банка Кубе која је поступала по налогу кубанског увозника, а у корист тужиоца као инвеститора, односно извозника и корисника акредитива. Овај посао обављен је преко тужене банке као конфирмирајуће банке која је на себе преузела обавезу плаћања по акредитиву по виђењу, а то значи одмах након презентације докумената наведених у акредитиву.

Када је у питању преостали износ од 85% од вредности уговора, банка је преузела обавезу исплате у складу са Споразумом од 11.11.1985. године и тиме је заснована непосредна обавеза банке у односу на тужиоца. Најпре, наведеним Споразумом којим је под наведеним условима Националној банци Кубе одобрен кредит до 200.000.000,00 USD је пре свега предвиђено да се кредит одобрава ради финансирања комерцијалних уговора ради извоза домаћих инвеститора у иностранство и у чл. 4.2.5. је прописана обавеза домаћих инвеститора да закључе комерцијалне уговоре са ино купцем и то тако што ће бити предвиђен начин плаћања тако да се врши плаћање у готовини као авансно плаћање од стране купца југословенском извознику од 15% уговорене вредности, од чега је авансно плаћање од најмање 5% уговорне вредности и остатак као плаћање путем неопозивог акредитива отвореног за сваку испоруку или извршену услугу. Чланом 5. овог Споразума тачно су прописани услови пре исплате и поступак за одобрење исплате од стране домаћих банака према зајмопримцу и све док било који услов наведен у клаузулама 5.1, 5.2. и 11.4. овог Споразума остаје неиспуњен, банка нема обавезу да исплати било који кредит у оквиру постојећег споразума о зајму, нити југословенски извозник или зајмопрималац имају било које право да потражују било коју односну исплату. Одредбом чл. 8. Споразума је предвиђено да југословенски извозник може поднети свој захтев за исплату у складу са овим споразумом о зајму онако како је наведено у клаузули 5.3. овог Споразума и да банка у име зајмопримаоца врши плаћање југословенском извознику на бази докумената наведених у комерцијалном уговору, а која

документа ће бити приложена захтевима за исплату поднетих у форми прилога Г овог споразума од стране југословенског извозника банци одређеној комерцијалним уговором. Одредбом чл. 9. Споразума је даље предвиђено да ће банка отворити у име зајмопримаоца посебан рачун кредита у вези са одобреним кредитом о сваком комерцијалном уговору и да ће банка по пријему захтева за исплату одмах исплатити односни износ југословенском извознику и задужити на одговарајући начин односни рачун кредита зајмопримаоца у књигама банке уз авизо зајмопримаоца. Даљим одредбама уговора је предвиђен начин на који ће се вршити кредитирање зајмопримаоца и камата коју је у обавези да плаћа.

Суштина наведеног Споразума је била у томе да се преко Националне банке Кубе кубанским фирмама одобри кредит ради извоза робе домаћих извозника, са обавезом домаћих банака које су биле потписник овог споразума да по испуњености услова предвиђених у овом уговору и презентацији одговарајућих докумената о извршеном извозном послу одмах изврше исплату домаћим предузећима, а да за тако исплаћени износ задуже наменски рачун страног увозника који ће затим овај износ исплаћивати домаћим банкама по динамици предвиђеној уговором и уз накнаду предвиђену уговором. Овакав начин плаћања пренет је и у комерцијалне уговоре и то два комерцијална уговора која је тужилац закључио са страним купцем.

Дакле, дана 11.11.1985. године закључен је Споразум о зајму између Конзорцијума југословенских банака на челу са Удруженом банком Хрватске, са једне стране као зајмодавца и „Banco National de Cuba“ La Havana, са друге стране као зајмопримца, а којим је одобрен кредит у износу од 200.000.000,00 USD зајмопримцу, Националној банци Кубе. На основу одредбе чл. 4. тач. 1. Споразума, југословенске банке су вршиле финансирање комерцијалних уговора између југословенских предузећа као извозника са једне стране и кубанских увозника. У оквиру Конзорцијума југословенских банака на челу са Удруженом банком Хрватске, као зајмодавцем, учествовала је и банка „Југобанка“ – Основна комерцијална банка. На основу Споразума о зајму од 11.11.1985. године правни претходник тужиоца, са једне стране, као продавац, закључио је два комерцијална уговора са Предузећем „Хавана“, Куба, са друге стране, као купцем. Тужилац је закључио Уговор о испоруци опреме, материјала, резервних делова и пружања услуга за Аеродром Маканзас (Варадеро) у вредности од 10.058.160,00 CAD и Уговор о испоруци опреме, материјала, резервних делова и пружања услуга за Аеродром Антонио Мацео у вредности од 6.804.340,00 CAD. У складу са одредбама предметних уговора „Banco National de Cuba“ отворила је у корист правног претходника тужиоца два документарна акредитива код „Југобанке“ – Основне комерцијалне банке и то документарни акредитив на износ од 1.020.651,00 CAD и документарни акредитив на износ од 1.508.724,00 CAD. Од укупних средстава остварених акредитивом, правни претходник тужиоца је на име аванса од 5% на укупно уговорену вредност посла по оба уговора наплатио износ од 843.125,00 CAD, те је након одбитка овог износа преостало још износ од 1.686.250,00 CAD. У складу са наведеним уговором са кубанским инвеститором, правни претходник тужиоца испоставио је „Југобанци“ – Основној комерцијалној банци фактуре са пратећом документацијом и то за укупну вредност извезене робе од 3.838.600,30 CAD. Тужени је био дужан да тужиоцу као кориснику документарних акредитива исплати износ од 1.686.250,00 CAD по виђењу, односно одмах након презентације наведених докумената. Поред тога, тужена банка је сходно одредби чл. 9. тач. 2. Споразума о зајму од 11.11.1985. године, преузела обавезу да исплати и преостали износ од 85% од вредности

комерцијалног уговора и то тако што је одмах по примању захтева за исплату фактура од стране тужиоца као извозника била дужна да истом исплати предметни износ садржан у фактури, па укупна обавеза туженог према тужиоцу по одбитку аванса уплаћеног у износу од 843.125,00 CAD износи 2.995.475,03 динара.

Како је на основу налаза вештака утврђено да је тужилац извршио извоз опреме у напред наведеној вредности и да је тужилац благовремено презентовао туженој банци сва неопходна документа до висине утуженог износа, то је настала и обавеза банке да изврши плаћање.

Поред тога, одредбом чл. 1073. Закона о облигационим односима је прописано да је банка обавезна према кориснику од дана када му је отварање акредитива саопштено. Како је тужени обавестио тужиоца о отварању акредитива дана 27.07.1989. године по акредитиву бр. 64196/7005 и дана 16.08.1989. године по акредитиву бр. 64195/7006, то је од тог тренутка настала обавеза туженог према тужиоцу. Из наведеног управо произлази да се ради о обавезама раније главне филијале Југобанке ДД Београд које су настале до 31.12.1989. године и тиме о обавезама које је тужени дужан да испуни у складу са Одлуком „Југобанке“ ДД и других правних лица од 27.06.1991. године, као банка на коју су ове обавезе пренете.

Нису основани наводи туженог да није настала самостална обавеза банке, односно да је банка била у обавези да изврши плаћање само уколико су дозначена средства од стране иностраног купца, односно акредитивне банке, а имајући у виду да таква клаузула не произлази из достављених акредитива. Поред тога, у конкретном случају отворени су неопозиви акредитиви и услови ових акредитива могу се мењати према чл. 10. УЦП 400, само уз сагласност свих учесника посла, а то значи уз сагласност акредитивне банке, посредничке банке, налогодавца и корисника акредитива, па тужена банка, као посредничка банка, није могла једнострано својим обавештењем да мења успостављене услове. И одредбом чл. 1079. Закона о облигационим односима је прописано да неопозиви документарни акредитив садржи самосталну и непосредну обавезу банке према кориснику и ова обавеза може бити укинута или измењена само споразумом свих заинтересованих страна. Сагласно напред наведеном, позивање туженог на достављено обавештење од 27.07.1989. године не може ослободити туженог обавезе по акредитиву јер није доставио доказе да је за такву измену постојала сагласност свих заинтересованих страна.

Поред тога, утужени износ потраживања се односи на извоз робе који је уговорен до прекида пословне сарадње који је договорен 22.12.1989. године, а имајући у виду да то потврђују извозни документи и да се основано током поступка од стране тужиоца указује да су само фактуре сачињене после наведеног датума.

Није основан приговор недостатка активне легитимације, а имајући у виду да је у акредитиву као корисник наведен „Interexport“ – Метали, опрема и инжењеринг и да је уговор закључен 12.01.1989. године у време када је под наведеним називом правни претходник тужиоца пословао као ООУР у оквиру „Interexport“ спољна трговина, а који ООУР је у међувремену брисан, док се „Interexport“ дана 16.12.1989. године усагласио са Законом о предузећима. Поред тога, активна легитимација тужиоца произлази и из Уговора о регулисању међусобних односа, права, обавеза и одговорности у реализацији са инвеститором од 05.06.1989. године, који је тужилац закључио са правним претходником умешача Аероинжењеринг, којим је суштински прописано да тужилац поступа у

име и за рачун наведеног правног лица у току извршавања предметног извозног посла, а одредбом чл. 5 је изричито прописано да је тужилац овлашћен да врши наплаћивање, да се сав приход остварује и исказује код тужиоца који је затим дужан да након прилива средстава уплати припадајући износ на девизни рачун Аероинжењеринга. Напред наведено произлази и из садржине Уговора бр. 95-7005 и 95-7006 које је тужилац закључио са ино - купцем и у којима је наведено да тужилац иступа у име и за рачун предузећа Аероинжењеринг. Како је тужба поднета на основу пословног односа поводом извоза у име и за рачун Аероинжењеринга као правног претходника умешача, а нису достављени докази да је ово правно лице изричито прихватило и потписало споразум о преносу потраживања, то нису основани наводи туженог да би тужилац евентуално имао право на исплату провизије, а не и целог утуженог износа.

Није основан ни приговор застарелости потраживања тужиоца, а имајући у виду да се у конкретном случају на акредитив, као банкарски посао, примењује општи рок застарелости од 10 година из одредбе чл. 371. Закона о облигационим односима, па како је важност акредитива била до 31.07.1990. године, до ког периода је извршен извозни посао и предата документа, а тужба је поднета 28.04.1995. године, произлази да у тренутку подношења тужбе није протекло десетогодишњи рок застарелости.

Како је висина потраживања тужиоца утврђена на основу налаза и мишљења вештака, то су се стекли услови за преиначење првостепене одлуке, тако што је тужбени захтев усвојен до висине утуженог износа и то са домицилном каматом до 24.12.2012. године, односно до ступања на снагу Закону о затезној камати, а од 25.12.2012. године до исплате у складу са наведеним Законом о затезној камати, а имајући у виду да је и налазом вештака потврђено да је предаја докумената извршена на начин предвиђен акредитивом и Споразумом, а све применом наведених законских одредби и одредби чл. 277. и 324. Закона о облигационим односима.

Имајући у виду да је првостепени суд на основу погрешне оцене исправа и доказа на којима је засновао своју одлуку извео погрешан закључак, то правилном оценом изведених доказа произлази да је тужени пасивно легитимисан, да нису основани остали приговори које је тужени истицао током поступка, да је тужилац доказао основаност и висину свог потраживања и да је тужбени захтев основан. Са изнетих разлога су се и стекли услови за преиначење првостепене пресуде.

Како је преиначена одлука о тужбеном захтеву, то је преиначена и одлука о трошковима поступка. Имајући у виду да је тужилац успео у спору, тужиоцу су применом одредби чл. 149. и 150. Закона о парничном поступку досуђени нужни и стварни трошкови поступка сагласно успеху и то на име заступања од стране адвоката на 16 одржаних рочишта у износу од по 55.800,00 динара, на име заступања од стране адвоката на 21 неодржаном рочишту у износу од по 29.400,00 динара, на име састава 9 образложених поднесака у износу од по 55.800,00 динара према важећој Адвокатској тарифи, на име таксе на првостепену пресуду и на жалбу изјављену против пресуде П 11227/10 од 29.11.2010. године у износу од по 390.000,00 динара према Таксеној тарифи важећој у време настанка таксене обавезе, као на име трошкова вештачења износ од 21.000,00 динара, а све укупном износу од 2.813.400,00 динара.

Са изнетих разлога и применом одредбе чл. 380. и 161. Закона о парничном поступку донета је одлука као у ставовима I и II у изреци ове пресуде.

Имајући у виду да је тужилац успео у жалбеном поступку, тужиоцу су у ставу III изреке досуђени трошкови другостепеног поступка на име састава жалбе у износу од 111.600,00 динара према важећој АТ, на име такси на жалбу и другостепену одлуку у износу од по 390.000,00 динара према ТТ важећој у време настанка таксене обавезе, а све у укупном износу од 891.600,00 динара.

ВТ/ЈВ

Председник већа – судија
Бранислава Горавица с. р.

За тачност отправка